

תשע"ו - WhatsApp - Terumah

1- הטעם שעשר הספירות נקראות 'רזא דשמה קדישא' בזוהר הקדוש - מובא בזוהר (ח"ג רפה, א) שעשר הספירות העליונות נקראות 'רזא דשמה קדישא' [סוד השם הקדוש (של ה')]. וביאור הקשר בין הספירות לשמו ית': שם האדם, למשל, אינו אלא התפשטות והארה חיצונית בלבד ממנו, ואינו חלק ממהותו ועצמיותו, שהרי השם נצרך לאדם רק בשביל הזולת - כדי שאחרים יוכלו לקרותו בשמו, משא"כ האדם לעצמו אינו צריך כלל לשם. כך למעלה, שמו יתברך מתייחס להארה חיצונית ומצומצמת הנמשכת ממנו בלבד. ואילו הקב"ה עצמו הוא פשוט בתכלית הפשיות, ולא שייך בו כל ציור וגדר פרטי, אלא הוא נעלה באין ערוך אפילו מהספירה הכי עליונה - חכמה. ולכך, כל ענין עשר הספירות (שהן דרגות מוגדרות ומוגבלות) אין לו שום ערך כלל לגבי יתברך, והספירות הן הארה חיצונית בלבד ממנו יתברך שאינה נוגעת כלל למהותו ועצמותו. ומטעם זה נקראות עשר הספירות 'רזא דשמה קדישא', היינו שהן רק בחינת שמו ית'. וזהו שמובא בתיקוני זוהר, שהקב"ה עצמו 'לאו מכל אינון מדות איהו כלל', היינו שמדותיו ית' אינן לצורך עצמו כביכול, רק כדי 'לאחזקה לאתנהגא בהון עלמין', כלומר לצורך הנהגת העולמות (דוגמת שם האדם שהוא רק לצורך הזולת ואינו נוגע למהותו ועצמותו).

(ע"פ תו"א תרומה ד"ה מי יתנך כאח לי)

2- ביאור פנימי מדוע התורה נקראת 'שמותיו' של הקב"ה - אמרו רז"ל (זהר ח"ב קכד, א. רמב"ן על התורה בהקדמה): 'כל התורה כולה שמותיו של הקב"ה', והלא לכאורה התורה היא חכמתו ורצונו של הקב"ה ממש, ומהו הקשר של התורה לענין שמותיו יתברך? והביאור בזה:

ענין השם מורה על הארה חיצונית של אלקות בלבד, בדוגמת שם האדם שאינו האדם עצמו, שהרי כשהוא לעצמו אינו צריך לשם, אלא כל ענין השם הוא רק בשביל הזולת שיוכל לקרותו בשמו. ומובא בזוהר 'אורייתא מחכמה נפקת' - שורש התורה מחכמתו יתברך, והרי חכמה היא הארה חיצונית בלבד לגבי הקב"ה עצמו, כי חכמה, למרות גודל מעלתה בהיותה הספירה הראשונה והכי עליונה, בכל זאת הרי היא דרגה מוגדרת ומוגבלת, שיש לה הגדרה וציור פרטי - שהיא בבחינת החכמה דוקא. ואילו עצמותו יתברך הוא בלי גבול ולמעלה מכל גדר וציור. ומזה מובן, שבהיות התורה מושרשת בחכמתו יתברך, שלגבי הקב"ה עצמו נחשבת להארה חיצונית בלבד, לכך נקראת התורה רק 'שמו' של הקב"ה, כי רק הארה חיצונית ממנו יתברך מתלבשת ושורה בתורה.

(ע"פ תו"א תרומה ד"ה מי יתנך כאח לי)

3- צמצום ו'הנחת עצמותו' של האדם גורמים ל'צמצום' באור אין סוף ב"ה - מובא בזוהר ש'באתערותא דלתתא אתערותא דלעילא' - ע"י התעוררות ועבודת האדם למטה, ממשיך המשכה מלמעלה למטה בהתאם להתעוררות זו (לדוגמה, כאשר ההתעוררות מלמטה היא במדת החסד, הרי היא גורמת המשכה מלמעלה מבחינת חסדו של הקב"ה).

והנה, כדי לפעול המשכת אור אין סוף ב"ה עצמו הבלי גבול למטה להאיר בעולמות המוגבלים ובנפש האדם המוגבלת, יש צורך שהאדם יתעורר גם כן באותו אופן, כלומר, שהאדם יבטל ויסלק את רצונותיו האישיים על הצד בשביל מילוי רצונו של הקב"ה, ועל ידי זה פועל בדוגמת זה למעלה - שהקב"ה יניח אורו הבלי גבול על הצד, כביכול, ויתצמצם וימשך למטה. והתעוררות זו מלמטה לבטל את כל רצונותיו ולמסרם אליו יתברך נעשית ע"י ההתבוננות בקריאת שמע בענין 'ה' אחד', היינו ע"פ תורת הבעש"ט - שהקב"ה הוא המציאות האמיתית היחידה שקיימת, ואין עוד מלבדו ממש, כי כל העולמות מתהווים מאורו יתברך המצומצם והמוגבל שלגבי הקב"ה עצמו אין לאור נמוך זה תפיסת מקום וחשיבות כלל, ולכן כל העולמות הם כאין ממש נגדו יתברך, וכמאמר הזוהר: 'כולא קמיה כלא חשיב'.

ומהכרה זו בהעדר חשיבות כל העולמות, יתעורר האדם בתשוקה עצומה לעלות ולהיכלל בו יתברך עצמו, ולבטל כל רצונותיו אליו, מאחר שהוא לבדו המציאות האמיתית.

(ע"פ תו"א תרומה ד"ה מי יתנך כאח לי)

4- הביאור הפנימי מדוע דברי תורה נמשלים ל'חלב' -

יש לתורה כמה שמות וכינויים (כגון: לחם, מים, שמן וכו'), ואחד מהם הוא גם 'חלב', ככתוב (ישעי' נה, א) 'לכו שברו בלא כסף ובלא מחיר, יין וחלב, פירוש: הכתוב מדבר על דברי תורה, ואומר, שכל ענייני חכמת התורה ('מים' ו'חלב') תוכלו ללמוד גם זולת מחיר כסף (ע"פ מצו"ד).

וביאור הטעם שהתורה נק' 'חלב': כשם שניקת התינוק את חלב אמו אינה בשביל המזון בלבד, אלא גם כדי לגדל את איבריו וכחותיו של התינוק, כך התורה שאנו לומדים היא בבחינת 'חלב' המגדיל את כחות הנשמה. וע"י לימוד התורה שהוא 'ניקת' הנשמה, מתגדלת הנשמה עד שתוכל לאכול מאכל ומזון, היינו להבין ולהשיג בעומק יותר את ענייני התורה כפי שהם בנגלה דתורה, ובעלותו לגן עדן יבין את פנימיות ההלכות וענינם ברוחניות ע"פ סוד.

ו"אם למד אדם התורה הנגלית בעולם הזה דוקא . . . אזי תוכל נשמתו ליהנות מזיו השכינה, לקבל השגות פנימיות התורה בגן עדן. ואם לאו, לא תוכל לקבל כלל האור והעונג האלקי הזה, והרי זה כמו שמבלעדי ניקת החלב אין כחות הנפש וגם איברי גופו מתגדלים, והמה בתכלית הקטנות" (סה"מ תקע"א ד"ה מי יתנך), כך מבלעדי לימוד התורה למטה, אין בכח הנשמה בעלותו לגן עדן לקבל ולהשיג האור האלקי המאיר שם.

(ע"פ תו"א תרומה ד"ה מי יתנך כאח לי)

(5~) אין הקב"ה 'מתפרנס' לולי עבודת בני ישראל ~

מובא בזוהר (ח"ג ז, ב) ש'ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים', וצריך להבין הביאור בזה שבנ"י נותנים להקב"ה 'פרנסתו'. והענין הוא: כשאדם מפרנס את גופו ע"י אכילת מאכל, המטרה היא לפעול חיבור בין הנשמה והגוף. שכשאוכל, נשמתו מתפשטת בגופו ומשפיעה בו חיות, וללא אכילה הנפש מסתלקת מהגוף. וכך למעלה: הקב"ה מצד עצמו הוא בלי גבול ומופשט מכל גדר וציור, וממילא מובן שהוא למעלה גם מהדרגות העליונות ביותר, היות שיש להן גדר וציור מסוים המגביל אותן. וכדי שאור אין סוף ב"ה יומשך בעשר הספירות דאצילות, שנמשלו ל'גופין' (כמאמר הזוהר: 'לכמה גופין תקינת לו . . . חסד דרועא ימינא וכו'), הוא ע"י עסק התורה של ישראל למטה, שהוא האכילה וה'פרנסה' של הקב"ה, כביכול, הגורמת לו לרדת ולהיות נמשך בעשר הספירות - כשם שאכילת מזון גשמי גורמת את המשכת הנשמה להחיות את הגוף אף שאינו בערכה כלל. וזהו דיוק הלשון שמפרנסין ל'אביהם שבשמים', 'אביהם' דייקא, שמורה על החכמה (כידוע שחכמה ענינה התחלת המשכת השכל באופן של נקודה, כמו האב שמשפיע טיפה בלבד). והיינו, שגם בחינת 'אביהם שבשמים', חכמה דאצילות, מתפרנסת, כביכול, ע"י עבודת בני"י, כי הם ממשיכים את אור אין סוף ב"ה שלמעלה מהחכמה להתלבש בחכמה.

(ע"פ תו"א תרומה ד"ה מי יתנך כאח לי)

(6-) 'הנה אלקינו זה, קוינו לו' - המשכנו אותו יתברך בבחינת קוין -

כתיב (ישעי' כה, ט) 'הנה אלקינו זה, קוינו לו', לפי פשוטו הכתוב אומר, שלעתיד לבוא יאמרו כל ישראל הנה זהו אלקינו אשר היינו מקיים לו שיושיענו מן הגלות (מצו"ד).

ופירושו הפנימי הוא: 'קוינו' הוא גם מלשון 'קו' הנמשך מלמעלה למטה. וזהו 'קוינו לו' - שאנו, בני"י, ע"י עבודתינו בעסק התורה וקיום המצוות, המשכנו אותו יתברך בבחינת 'קוינו'.

וענין 'קוינו' למעלה הוא שלשת הקוין שבהם מתחלקין עשר הספירות: קו הימין, קו השמאל וקו האמצעי. כדברי הזוהר 'חסד דרועא ימינא (זרוע ימין), גבורה דרועא שמאלא, תפארת גופא (הגוף, הנמצא באמצע)'.
וכנגד ג' הקוין שבעשר הספירות, יש גם בעבודת בני"י ג' בחינות - כמאמר רז"ל 'תורה, עבודה וגמילות חסדים', תורה היא קו האמצעי, עבודה היא בקו השמאל, וגמילות חסדים בקו הימין.

וזהו 'קוינו לו', שעל ידי עבודתינו בג' דברים אלה המשכנו אותו יתברך להתלבש בג' הקוין של עשר הספירות, היות שמצד עצמו אור אין סוף ב"ה הוא למעלה לגמרי מעשר ספירות אלו, כדברי התיקוני זהר: 'לאו מכל אינון מדות איהו כלל' (אינו [בערך] כל המדות [הספירות] הללו), ולכן, כדי שיהיה נמשך בהן, יש צורך לפעולה מיוחדת מצד בני"י, וזהו ענין עבודתם בג' דברים ש'עליהם העולם עומד', שעל ידי המשכה זו גם מקיימים את העולם שמתהווה ומקבל חיותו דרך עשר ספירות אלו.

(ע"פ תו"א תרומה ד"ה מי יתנך כאח לי)